

Temaris de CCNN i CCSS adaptats a Lectura Fàcil

<https://sites.google.com/a/xtec.cat/manuals-lf/>

Les localitats del nostre entorn

Autoria: Edith Lloret i Carlos Marzo

Amb la col·laboració del CEE
Escola Vida Montserrat

Aquest tema segueix les pautes internacionals per a materials de Lectura Fàcil adreçats a persones amb dificultats lectores. L'Associació Lectura Fàcil l'ha validat amb el seu logotip.

Coordinació: Marta Ana Vingut Riggall

Les localitats del nostre entorn

Les **localitats** són grups de cases on viuen les persones.
Les localitats poden ser de diferent mida
i la construcció de localitats canvia l'aspecte del paisatge.
En aquest tema coneixerem els diferents tipus de localitat:

1. Segons la mida
2. Segons el relleu

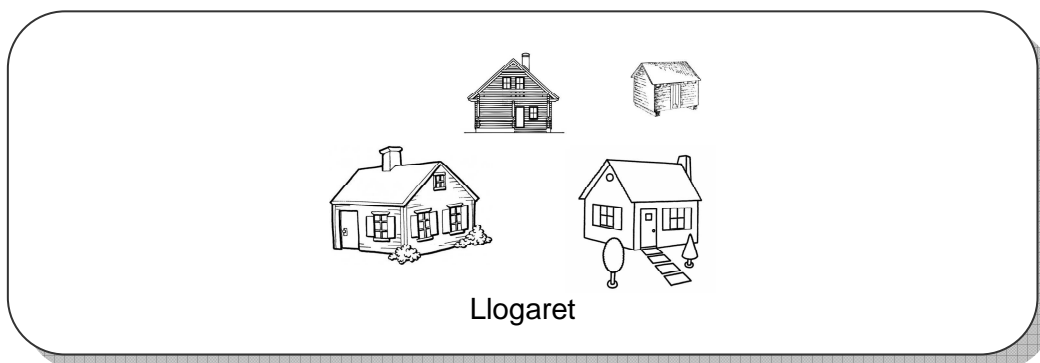
1. Dels llogarets a les ciutats

(Tipus de localitat segons la mida)

Les localitats poden ser molt petites o molt grans.
Segons la seva mida, tenen diferents noms:
llogarets, pobles o ciutats.

1.1 Llogarets

Les localitats més petites es diuen **llogarets**.
Els llogarets es troben a la muntanya o al camp.
Als llogarets hi viuen poques persones
i sovint viuen en cases.
Les cases estan molt separades.
De vegades hi ha algun carrer o alguna plaça.

1.2 Pobles

Les localitats petites es diuen **pobles**.

Als pobles la majoria de la gent hi viu en cases.

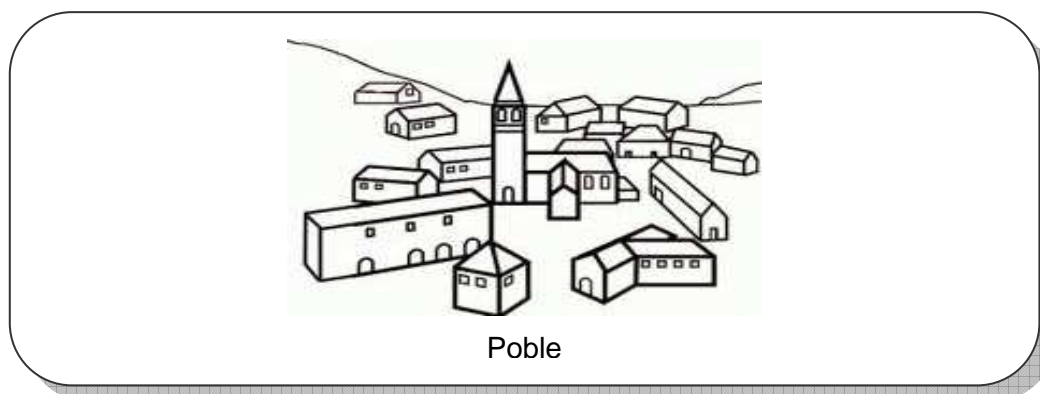
Els carrers són estrets i els edificis són baixos.

Al centre del poble hi ha una plaça major.

La plaça major és la plaça més important del poble.

Sovint, l'ajuntament i l'església estan a la plaça major.

Als pobles també hi ha alguns serveis bàsics
com botigues petites, bars, centre mèdic i escola.

1.3 Ciutats

Les localitats més grans es diuen **ciutats**.

Les ciutats són pobles que han crescut molt.

Per això tenen parts diferents
i edificis de diferents estils i èpoques.

A la part antiga de la ciutat els edificis són petits i baixos,
i els carrers són estrets.

A la part nova de la ciutat els edificis són més grans i alts,
i els carrers són amples i hi ha grans avingudes.

A les ciutats hi ha molts cotxes i es produeix molta contaminació.

A les ciutats es poden fer moltes feines

perquè hi ha molts serveis.

Alguns serveis habituals són:

- Administració: oficines de la Generalitat i l'Ajuntament
- Salut: hospitals i clíniques
- Educació: escoles, instituts i universitats
- Transports: autobús, taxi i metro
- Comerç: botigues i supermercats
- Entreteniment: teatre, cinema i sales de concerts

Ciutat

2. Les localitats i el relleu

(Tipus de localitat segons el relleu)

El **relleu** és el terra que hi ha a l'entorn.

Les localitats depenen de les característiques de l'entorn i també de les necessitats de les persones que viuen allà.

Els habitants de les localitats aprofiten el material que troben al medi per poder cobrir les seves necessitats.

Aquestes necessitats són:

construir cases, alimentar-se o tenir serveis.

2.1. Les localitats de muntanya

A les muntanyes el terreny és molt variable.

De vegades hi ha molta pendent i és difícil arribar a les localitats.

Per això, les localitats de muntanya són petites, com llogarets i pobles.

Les localitats de muntanya s'adapten al terreny.

Els seus carrers són estrets i de vegades fan pujada.

Les cases es fan on toca més el sol perquè a la muntanya fa molt fred.

Sovint les cases són de pedra

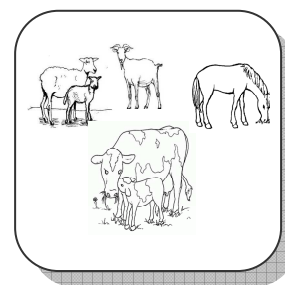
perquè es fan amb els materials del voltant.

Localitat de muntanya

Molts habitants de les localitats de muntanya treballen a la **ramaderia**.

La ramaderia és la feina de cria d'animals per obtenir aliment o altres productes com llana o pell. Els animals més habituals de la ramaderia a la muntanya són vaques, ovelles, cabres i cavalls.

Un altre sector important és l'**explotació dels boscos**. Això és la feina de tala d'arbres per obtenir fusta i llenya

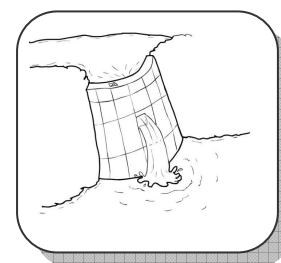
Altres habitants es dediquen al **turisme**.

El turisme és un altre sector laboral que ofereix serveis a les persones que van a conèixer el lloc.

De vegades es construeixen preses i **estacions hidràuliques**.

Aquestes serveixen per crear energia hidràulica. L'energia hidràulica produeix electricitat amb la força de l'aigua.

2.2 Les localitats de plana

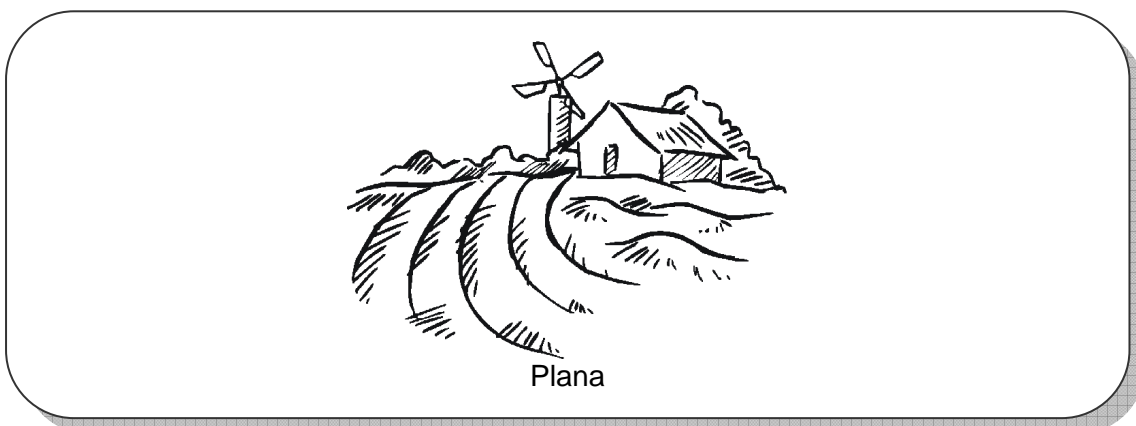
A la plana el terreny és més pla i hi ha petites elevacions i turons.

Les localitats es construeixen a la part més plana.

És fàcil arribar-hi i també és fàcil construir-hi edificis.

Per això, les localitats de plana poden ser més grans.

Les localitats que trobem a la plana són pobles o ciutats.

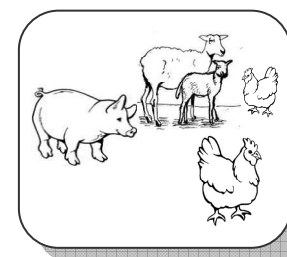

Els habitants de la plana treballen sobretot a la indústria, l'agricultura i la ramaderia.

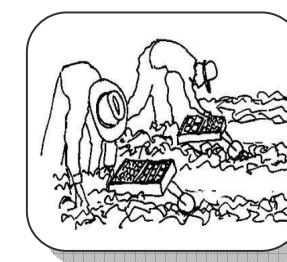
La **indústria** és la feina que es fa a les fàbriques. Poden ser fàbriques de teixits, de productes alimentaris, de vehicles, de maquinària pesada o d'altres tipus.

La **ramaderia** és la feina de cria d'animals. Els animals de cria més habituals a la plana són porcs, gallines i ovelles.

L'**agricultura** és la feina del cultiu del camp. El camp que es cultiva es diu camp de **conreu**. Els cultius més habituals de la plana són cereals, hortalisses, fruita i farratges.

2.3 Les localitats de costa

Les localitats de costa estan a prop del mar. Sovint tenen platja i port per poder anar a pescar. Estan ben comunicades. Això vol dir que és fàcil arribar-hi per carretera, tren o mar.

A les localitats de costa hi ha molts més habitants a l'estiu que a l'hivern perquè hi ha molts turistes que hi van a estiuejar. Altres persones tenen allà una segona residència per passar els mesos d'estiu.

Localitat de costa

El principal sector laboral de les localitats de costa és el **turisme**.

Això vol dir que molts habitants treballen en els serveis d'atenció als turistes.

Els serveis bàsics són hotels, càmpings, bars, restaurants, lloguers de vehicles o botigues de records.

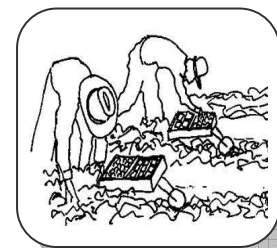
Un altre sector important a les localitats de costa és la **pesca**.

Aquesta és la feina de captura d'animals del mar com peixos, mol·luscos o crustacis.

També hi ha persones que treballen a l'**agricultura**.

A les localitats de costa es cultiven aliments com arròs, fruites, hortalisses i farratges.

Activitats de comprensió lectora

1. Què és una localitat?
2. Quina és la localitat més petita?
3. Quina és la localitat més gran?
4. Com són els carrers als pobles?
5. Quins són els serveis que hi ha a la ciutat?
6. A quina localitat penses que hi ha més contaminació:
a una de muntanya, a una de plana o a la ciutat?
Per què?
7. Quines coses podem fer per contaminar menys?
8. Pensa com els habitants de la teva localitat
n'han canviat el paisatge.
 - Com devia ser abans la teva localitat?
 - Com és ara?
 - T'agrada més ara o com devia ser abans? Per què?

9. Moltes localitats de muntanya s'han construït a les riberes dels rius.

L'any 2013, a la Vall d'Aran, van coincidir moltes pluges amb el desglaç a les muntanyes.

Això va fer que els rius portessin molta aigua i que es desbordessin.

Com a resultat, es van inundar moltes cases.

- Creus que es podria haver evitat?
- Com?

10. Escriu 2 inconvenients i 2 avantatges de viure en una ciutat.

11. Què vol dir que una localitat té "serveis bàsics"?

12. Uneix amb fletxes i relaciona les frases correctament:

Localitats de muntanya	Tenen platja i port	Els habitants treballen al turisme, la pesca i l'agricultura.
Localitats de plana	El terreny és variable i amb moltes pujades.	Els habitants treballen a la indústria, l'agricultura i la ramaderia.
Localitats de costa	El terreny és pla	Els habitants treballen a l'agricultura, la ramaderia, l'explotació de boscos i el turisme.